

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

17 באוגוסט 2006.

יישום החלטת מועצת הבטחון 1701 (עדכון מס' 2)

המצב בשטח

וצבא לבנון נכנס לאזור שמדרום לליטני

("רויטרס", צלם: עלי חשישו)

טנק של צה"ל יוצא מלבנון (באזור אביבים)

("רויטרס", צלם: פינבר אוריילי)

1. עד כה שומר ה"חזבאללה" על הפסקת האש הנכנסת ליומה הרביעי. ככלל שרר בימים האחרונים שקט בדרום לבנון למעט מספר תקריות מקומיות. הבולטת שבהן היתה התקלות של כח צה"ל עם חולית "חזבאללה" בשקיף אלנימל שבגזרה המרכזית בה נהרגו שלושה מחבלי "חזבאללה" (15 אוגוסט).

פריסת צבא לבנון בדרום לבנון

2. ממשלת לבנון קיימה ב-16 באוגוסט ישיבה בה אישרה כי צבא לבנון בשיתוף עם כח אוניפיי"ל יתפרס בדרום לבנון, באזור שמדרום לליטאני ובגזרה המרכזית (אזור "אלערקוב" ונפות חאצביא ומרגיעיון).

הממשלה קבעה כי הצבא ישמור באזורי פריסתו על הסדר והביטחון וימנע "נוכחות של כל סמכות מכל סוג שהוא [קרי, ה"חזבאללה"] פרט לסמכות הממשלה". ראש ממשלת לבנון פואד סניורה ושר ההסברה הבהירו כי לא יהיו אזורים ש"מחוץ לתחום" עבור צבא לבנון ולא תותר נוכחות חמושה זולת זאת של צבא לבנון. שר ההסברה ציין כי אין בדעת צבא לבנון להתעמת עם ה"חזבאללה". מבין השיטין של החלטת ממשלת לבנון והצהרות דובריה עולה המסר כי אין בדעת הממשל לכפות בכח על ה"חזבאללה" למסור את נשקו.

3. מדיניות לבנונית זאת הינה, להערכתנו, פרי פשרה בין ראש הממשלה פואד סניורה לבין ה"חזבאללה" לפיה ה"חזבאללה" לא יפרוק מנשקו בדרום אולם יצניע את נוכחותו החמושה כך שיימנעו עימותים בינו לבין צבא לבנון. פשרה זאת, האופיינית לדרך בה מיושמים הסכמים בלבנון, עומדת בניגוד מוחלט להחלטות מועבי"ט 1559 ו-1701 והחלטות רלוונטיות נוספות התובעות את פירוק ה"חזבאללה" ושאר ארגוני הטרור מנשקם.

4. בתקשורת הלבנונית דווח כי בשטח שיפונה ע"י צה"ל צפויות להתפרס חטיבות 6, 10 ו-11 של צבא לבנון, בנוסף לשתי חטיבות של צבא לבנון הנמצאות בשגרה בדרום לבנון. חטיבה 6 תתפרס בגזרה המערבית, חטיבה 10 בגזרה המזרחית וחטיבה 11 בגזרה המרכזית ("אלספיר", 16 באוגוסט). פריסתן של החטיבות הללו תתבצע לאחר שצה"ל יעביר את השליטה באזורים בה הוא נמצא לידי יוניפי"ל, אשר יעבירם לידי צבא לבנון.

פריסת כוחות צבא לבנונים בדרום ב-17 באוגוסט ("אל ערביה", 17 אוגוסט)

5. **בפועל החל תהליך העברת השטחים המפונים ע"י צה"ל להתבצע ב-17-16 באוגוסט.** ב-16 באוגוסט העביר צה"ל לאחריות אוניפי"ל שלושה תאי שטח: מרחב כפרא-יעתר, מרחב עדיסה- עיתרון ומרחב מרגיעיון. למרג' עיון הגיעו בבוקר ה-17 באוגוסט כ-1500 חיילים מחטיבה 10 בפיקודו של עמיד (תא"ל) שרל אלשיח'אני וכוחות מחטיבה 6 הגיעו לצור ("סוכנות הידיעות הלבנונית" ו "אלערביה", 17 באוגוסט).

קשיים בהקמת כח אוניפי"ל המשודרג

6. הקמת כח יוניפי"ל מחוזק ומשודרג, על פי החלטת מועבי"ט 1701, **נתקלת בקשיים.** מפקד יוניפי"ל ציין בראיון ל"לה מונד" כי גיוס 15,000 החיילים יארך שנה ומזכ"ל האו"מ, בראיון ל"ערוץ 2", התבטא כי פריסת הכח בדרום לבנון עשויה להמשך "בין מספר שבועות [למספר] חודשים". דובר מחמ"ד, לעומת זאת הדגיש את **הדחיפות** שבהצבת כח יוניפי"ל וציין כי "לא ניתן לחכות מספר חודשים".

7. בפועל, המדינות הפוטנציאליות לשיגור הכוחות להרחבת יוניפי"ל עדיין **ממתינות** להחלטה שתקבל צרפת (בעוד ששר החוץ הצרפתי ציין כי ההחלטה על מספר החיילים הצרפתיים תתקבל לאחר שתיבחן תרומת מדינות נוספות). בינתיים, עד לתחילת הגעת תגבורות, נאלץ האו"מ להתבסס על כח יוניפי"ל המצוי בשטח (המונה כיום כ-1900 חיילים). **אי הקמתו של כח יוניפי"ל משודרג, בלוח זמנים מהיר, עלולה להערים קשיים בפני יישום החלטת מועבי"ט 1701 בדרום לבנון.**

הזירה הפנים-לבנונית

8. עם סיום המלחמה החלו לצוף על פני השטח **חילוקי הדעות המהותיים** בין מתנגדי "חזבאללה" ("כוחות ה-14 המרץ") לבין ה"חזבאללה" ותומכיו, **המקבלים רוח גבית מאיראן ומסוריה.** עיקר חילוקי הדעות

מתמקדים בסוגיות פירוק ה"חזבאללה" מנשקו כנדרש בהחלטת מועבי"ט 1701.

9. כמענה לביקורת המוטחת נגדו ממקד ארגון ה"חזבאללה" מאמציו המדיניים-הסברתיים בשתי חזיתות :-

א. בחזית הדפנסיבית, הוא מנהל מאמצי בלימה נוכח הקולות התובעים לפרקו מנשקו תוך שהוא מביע הסכמתו להצנעת נוכחות המזויינת ובדרום לבנון ושמירה על ניראות נמוכה באזורי פעילות צבא לבנון בדרום.

ב. בחזית ההתקפית מנהלים עתה ה"חזבאללה", בסיוע סוריה ואיראן, **מלחמה תודעתית נמרצת,** שנועדה למצב את ה"חזבאללה" ואת "דרך ההתנגדות" כמי שנחלו "נצחון" מזהיר במלחמה נגד ישראל.

10. במסגרת המערכה התודעתית מפיצים כלי התקשרות של ה"חזבאללה" תמונות של ציוד צה"לי הרוס; סרטונים בהם נראים חיילי צה"ל פצועים וטנקי צה"ל מתפוצצים; שירי הלל ל"חזבאללה" וללוחמיו (ועוד ועוד). **מאידך** צילומי כוחות צבא לבנון היורדים לדרום והידיעות על הצנעת נשקו של ה"חזבאללה", **ממחישים את עוצמת השינוי שחל בדרום לבנון שעיקרו חיזוק הריבונות הלבנונית והחלשת הנרטיב שטופת במשך שנים של ה"חזבאללה" כ"מגן לבנון".**

11. מוטיבים "התקפיים" ודפנסיביים אלו שזורים בנאומו של חסן נצראללה מה-14 באוגוסט. עיקריו (על פי טלוויזית "אלמנאר") :-

א. לבנון עומדת עתה בפני "ניצחון אסטרטגי והסטורי".

ב. ה"חזבאללה" יעשה את כל מה שביכולתו, על מנת לסייע לעקורים, לנפגעים ולשקם את ההריסות (לדברי נצראללה נפגעו כ-15,000 יחידות דיור).

ג. ה"חזבאללה" תומך בפריסת צבא לבנון בדרום, מתוגבר באוניפי"ל.

ד. "חזבאללה" לא יתפרק מנשקו משום שלבנון עודנה חלשה, ואין היא יכולה להשיג יעדים כגון החזרת "חוות שבעא" או שחרור האסירים ("כוחה של לבנון כעת הוא בהתנגדות שלה").

ה. יש להמנע בשלב זה מדיון פומבי בסוגיית פרוק ה"חזבאללה" מנשקו ולהשאיר אותה לדיאלוג פנים – לבנוני החייב להתקיים בחדרי חדרים.

סוריה

12. הנשיא בשאר אסד נשא ב-15 באוגוסט בפני "ועידת התאחדות העיתונאים הסורית" נאום לוחמני, הראשון מאז תחילת המלחמה בלבנון וההסלמה ב"שטחים". בשאר אימץ בנאומו את מסרי ה"חזבאללה", שיבח את ה"התנגדות" (קרי, האלימות והטרור) כחלופה אפשרית לדרך השלום והתייצב למעשה מאחורי ה"מתקפה" התודעתית שמנהלת ה"חזבאללה".

13. המוטיבים המרכזיים בדבריו של בשאר (הטלוויזיה הסורית, 15 באוגוסט) -:

א. שבחים ל"התנגדות" (קרי, "החזבאללה"), שהביסה את ישראל במלחמה, כחלופה המרכזית להתמודדות מול אתגרי הזמן הנוכחי. לדבריו האשמת סוריה על שהיא מגישה סיוע ל"התנגדות" (קרי, ה"חזבאללה") מהווה אות כבוד עבורה.

ב. השלום הינה אופציה אסטרטגית אך לא היחידה, וה"התנגדות" היא דרך נוספת ("כאשר יש בחירה אסטרטגית כלשהי, זה לא אומר שאין אופציות אסטרטגיות אחרות... אדרבא, ככל שהשלום מתרחק מהמימוש עולה החשיבות, ועולה הצורך, לחפש דרכים ופתרונות אחרים להדגשת זכויותינו...").

ג. **טיפוח השנאה כלפי ישראל והבטחה כי הנקמה בה בוא תבוא:** "על ישראל לדעת, שכל דור שבא שונא את ישראל יותר מהדור שלפניו. על ישראל לדעת, שהזמן לא פועל לטובתה. אדרבא, יבוא דור שיהיה נחוש יותר בדעתו לפגוע בישראל והוא ינקום על כל מה שהיא עשתה בעבר, ואז בניכם, הישראלים, ישלמו את המחיר...".

ד. **האשמת מתנגדי סוריה בלבנון, "אנשי ה-14 במרץ" בבגידה:** בשאר טען כי "קבוצות לבנונית נכשלות במימוש תוכניותיהן לטובת ישראל, ולכן הן מדרבנות את הגעת כוחותיה הצבאיים של ישראל כדי [שישראל] תחלץ אותם מהתסבוכת, תכה בהתנגדות, ותצרף את לבנון לשיירה הישראלית". בשאר קבע כי מתנגדיו בלבנון נכשלו, ושיגר מסר כי "הנפילה [שלם] לא נראית לנו רחוקה..." [מה שמתפרש בלבנון כאיום בחיסולים].¹

14. נאום תוקפני זה מעיד להערכתנו כי סוריה ממשיכה לראות את ה"חזבאללה" כנכס מרכזי עבורה בזירה הלבנונית. על רקע זה צפוי כי יחד עם בעלת בריתה איראן היא תיתן גיבוי מדיני לסרובו של ה"חזבאללה" להתפרק מנשקו ואף תסייע לו לשיקום יכולותיו המבצעיות שנפגעו, בניגוד להחלטת מועבי"ט 1701.

¹ הנאום זכה לתגובות חריפות בלבנון. סעד חרירי הגיב באומרו כי המשטר הסורי סוחר בדמם של ילדי קאנא, עזה ובגדאד, לשם יצירת מלחמות אחים בקרב הלבנונים, הפלסטינים והעיראקים.

ה"חזבאללה" מבליט את מקומו המרכזי בשיקום לבנון תוך "תחרות" עם הממשל הלבנוני.

15. "חזבאללה", המואשם על ידי מתנגדיו באחריות להרס הרב שנגרם ללבנון, מפגין פעלתנות רבה בתחום הסיוע לשיקום, תוך "תחרות" עם ממשלת לבנון. זאת במאמץ לזכות ברווחים יוקרתיים בקרב האוכלוסיה השיעית, להדוף את הביקורת נגדו ולהכשיר את הקרקע לשיקום מעמדו ותשתיתו בקרב האוכלוסיה. פעלתנות זאת של ה"חזבאללה", מן הסתם בסיוע כספי איראני נדיב, זוכה לתהודה רבה בתקשורת ומנוצלת על ידו היטב במסגרת המלחמה על התודעה.

16. ה"חזבאללה" כבר הקים "צוות בניה ושיקום" בפרבר הדרומי של בירות, ופנה לתושבים להתייצב בפני "מרכזי שירות" במקומות מגוריהם ולהביא עימם מסמכים המאשרים בעלותם על הדירות שנהרסו, כהכנה להליך תשלום הפיצויים. כמו כן שיגר ה"חזבאללה" צוותים מטעמו (באמצעות קרן "ג'האד הבינוני") לאזור צור על מנת להעריך את הנזקים, לסייע בסילוק ההריסות ולהתחיל להגיש סיוע ראשוני למשפחות שבתיהן נהרסו. כמו כן הגיעו לאזור צור 30 משאיות של "חזבאללה" עמוסות במצרכי מזון שחולקו לתושבים.